

пов'язані з іншими ЦСР, такими як ЦСР 10 (зменшення нерівності) та ЦСР 5 (гендерна рівність). Воно допомагає змінювати негативні соціальні наративи, пропагуючи рівність, інклюзію та толерантність.

Одним із яскравих прикладів є проєкт "The Art of Peace", що проходив у різних країнах світу, де художники, фотографи та музиканти з зон конфліктів мали можливість презентувати свої роботи, які відображають їхній досвід війни та пошук миру. Проєкт не лише звертає увагу на необхідність вирішення збройних конфліктів, але й підтримує постраждалих від війни.

Інший приклад – кінофестиваль "Peace Film Fest", який відбувається щорічно та представляє фільми, присвячені темам миру, прав людини та соціальної справедливості. Завдяки таким заходам, глядачі мають можливість зануритися в реальність інших країн та культур, розвиваючи емпатію та розуміння.

Висновки. Мистецтво відіграє ключову роль у формуванні культури миру та є важливим інструментом для досягнення Цілей сталого розвитку ООН. Творчі ініціативи, спрямовані на розбудову миру та соціальної гармонії, підсилюють глобальні зусилля зі збереження миру, сприяючи стійкому розвитку людства. Завдяки мистецтву суспільства отримують можливість переосмислити свій досвід, розвинути діалог і знайти нові шляхи для мирного співіснування.

Література:

1. Левицька, О. (2022). Життя як драма: візії Євгена Лисика. URL: <https://zbruc.eu/node/110800https://www.newyorker.com/magazine/2022/03/21/art-in-a-time-of-war>
2. Чернічкін, І. (2022). "Це мрія тепер – просто побачитись, просто жити". Українські художники показують своє мистецтво про війну. URL: <https://zaborona.com/ukrayinski-hudozhnyky-pokazuyut-svoje-mystecztvopro-vijnu/>
3. Bourke, J. (2017). War and Art: A Visual History of Modern Conflict. URL: <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/distributed/W/bo27432765.html>
3. Schjeldahl, P. (2022). Art in a Time of War. URL: <https://www.newyorker.com/magazine/2022/03/21/art-in-a-time-of-warh>
3. <https://zaborona.com/ukrayinski-hudozhnyky-pokazuyut-svoje-mystecztvopro-vijnu/>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА ТА СІМ'Ї В СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ МОВЛЕННЄВІ ТРУДНОЩІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Друганова О.М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
olena.druganova@hnpnu.edu.ua

Сінопальнікова Н.М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
sinopalnikova@ukr.net

Успіх корекційно-виховної й розв'язкової роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби, зокрема мовленнєві труднощі, як відомо, суттєвою мірою залежить від спільної роботи батьків і фахівців, що надають такі послуги. Так, про важливість встановлення партнерської взаємодії вчителя-логопеда з батьками дітей й з родиною в цілому зазначають А. Колупаєва, Д. Ісаєва, А. Захарова, Л. Логвинова, Т. Мішина, Д. Петровська, О. Таранченко, Т. Сак та інші.

Суттєво активізувалися дослідження з обраної нами проблеми в умовах воєнного стану, який було введено в Україні в лютому 2022 року. Наукові дослідження, результати яких були оприлюднені на конференціях різного рівня, що були проведені в Україні впродовж 2022 – 2024 років, у фахових статтях наукових збірок з різних проблем

спеціальної освіти, засвідчили суттєве ускладнення можливостей надання кваліфікованої корекційної допомоги й спеціальної підтримки дітям та їхнім батькам через «руйнування освітніх інфраструктур, посилення психологічного стресу, евакуацію, втрату зв'язку зі звичним оточенням тощо» [5, с. 152].

Мета статті – ідентифікувати виклики, з якими зіштовхуються діти з мовленнєвими труднощами та їхні батьки в умовах воєнного стану, охарактеризувати основні напрями партнерської взаємодії вчителя-логопеда й батьків в цих умовах.

Як вже було нами вище зазначено, військові події, що розгорнулися в Україні після повномасштабного вторгнення російської федерації, створили низку викликів й труднощів у забезпеченні системи якісної корекційної роботи з розвитку мовлення у дітей, які мають мовленнєві труднощі. У переліку таких викликів дослідники називають зміну постійного місця проживання та роботи батьків, вимушений переїзд логопеда, інших спеціалістів, що призводить до втрати постійного зв'язку дитини з мовленнєвими труднощами з вчителем-логопедом, змушує перехід на умови віддаленого спілкування. За таких умов, важливого значення набуває вміння вчителя логопеда вчасно організувати роботу з сім'єю з формування або підвищення рівня корекційно-мовленнєвої компетентності батьків [1, с.45-48].

Установлено, що вчителі-логопеди, інші спеціалісти, що надають корекційну допомогу дитині, передусім, констатують негативний вплив війни на стан здоров'я дитини в цілому й психічного зокрема. Про це зазначають Ю. Бойчук, Т. Зіньковська, Б. Лінник, Л. Потапюк, В. Терещенко та інші. Дослідники зауважують, що війна не тільки негативно впливає на фізичний та психічний стан дітей, але й має серйозний вплив на їхній розвиток, зокрема на зв'язне мовлення. Так, погіршення стану здоров'я дітей констатують Т. Зіньковська – практичний психолог КЗ «Богодухівська спеціальна школа» Харківської обласної ради й В. Терещенко – дефектолог, заступник директора з навчально-виховної роботи КЗ «Богодухівська спеціальна школа» Харківської обласної ради. У своєму виступі, в якому було презентовано досвід надання психологічної допомоги в межах спеціальної школи дітям – переселенцям, в тому числі з особливими освітніми потребами, із причин військового вторгнення російської федерації, авторки зауважують, що в багатьох дітей, які перебували у зоні активних бойових дій та знаходились під окупацією, було «встановлено спектр соматичних та психічних порушень» [2, с. 161].

Отже, воєнні події, щоденні обстріли, зміни умов існування та соціуму спричиняють появу в дитини замкнутості, пригніченого настрою, підвищеної тривожності, стомлюваності, роздратування тощо, що суттєво впливає на психічну та емоційно-вольову сферу дитини, призводять до розвитку посттравматичного стресового розладу, регресу розвитку тощо. Все це суттєво ускладнює процес формування та корекції мовлення. Зазначимо, що психологічних травм зазнають не тільки діти, а й і батьки, що внаслідок втрати роботи, власних домівок опинилися в ситуації безпорадності, що призвело до невпевненість у власних діях, безпорадності, незадоволеність собою тощо.

Отже, актуальним питанням взаємодії вчителя-логопеда й сім'ї є надання вчителем-логопедом адаптованої до сучасних умов корекційно-розвиткової, профілактичної допомоги дитині, що має мовленнєві труднощі, а також консультативної та психологічної підтримки батькам, родини в цілому.

Проведений науковий пошук дозволив виділити такі способи психологічної підтримки батьків, що може надати вчитель-логопед. Серед них:

- створити банк й навчити батьків різним іграм й ігровим програмам. Серед останніх особливої значущості набувають спільні ігри, в яких беруть активну участь батьки разом із дітьми. Заслугоує на увагу й ляльковий театр, розроблений спільно з психологом, коли з улюбленим для дитини персонажем розігрується в особах історія, пов'язана з травмуючою ситуацією [2, с. 162]. Зазначимо, що ігрові проекти, що

дозволяють дітям вільно висловлювати свої почуття та думки, сприяють більш глибокому розумінню потреб дітей; сприяють створенню вдома атмосфери відкритості та взаєморозуміння;

- ознайомити батьків із напрацьованими методиками, що були розроблені й вживанні для надання допомоги дітям, які потерпають від постійної агресії у вигляді ракетних обстрілів. Серед них варто згадати методикаку Huggy-Purpy Хібукі-терапії (ізраїльський доктор Шай Хен-Галь; психотерапевтиня, міжнародна експертка в роботі з кризами й травмами, навчальний тренер Дафна Шарон-Максимов), що була розроблена в Ізраїлі. Терапевтичний ефект такої методики полягає в тому, що «діти відчують у Хібукі опору». У ході гри з такою іграшкою відбувається «*вербалізація* негативних почуттів (дитина розповідає свої переживання м'якій іграшці-обіймашці), *обійми* (тактильний контакт у виді обіймів з іграшкою, яка «розуміє та співчуває»), *догляд за іграшкою* (доглядаючи за іграшкою, дитина доглядає за собою)» [2; 3].

Заслужують на увагу й інші арт-терапевтичні техніки, зокрема малювання, програвання й трансформування емоцій, що пов'язані з посттравматичними подіями. Така техніка сприяє нормалізації емоційного стану дитини, профілактиці психосоматичних проявів стресових реакцій і посттравматичних станів у неї [4, с. 145];

- навчити батьків ефективним стратегіям копіngu, які допоможуть краще впоратися зі стресом та невпевненістю. У їх переліку дослідники називають методи релаксації, техніки зменшення стресу та способи підтримки один одного. Це можуть бути техніки глибокого розслаблення, наприклад йога-дихання, медитація тощо [4, с. 104].

Корисним стане також й інформування батьків щодо доступних ресурсів та послуг, які можуть надати сім'ї спеціальні психологічні служби, фахівці галузі спеціальної педагогіки тощо.

Література:

1. Друганова О. Основні напрями і нетрадиційні методи корекційної роботи логопеда із сім'єю дитини із ЗНМ в умовах військового стану «Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти», (20 жовтня 2022 р.) / за загальною редакцією проф. Бойчука Ю. Д. – Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. С. 45 – 48
2. Зінковська Т., Терещенко В. Методи психологічної допомоги дітям, в тому числі з особливими освітніми потребами, під час війни. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (22 листопада 2023 року, м. Суми). – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. С. 160 – 162
3. Кльоц Л. Досвід впровадження терапевтичної іграшки Хібукі в Житомирській області Педагогічна Житомирщина № 1 (29), 2023 <https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2023/03/13-%D0%9A%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%86.pdf>
4. Особистість в екстремальних умовах: матеріали ХІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 травня 2024 р., м. Львів). Львів, 2024. 244 с.
5. Потапюк Л., Лінник Б. Вплив воєнного конфлікту на розвиток зв'язного мовлення дітей з особливими освітніми потребами: виклик та стратегії підтримки. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* 1(108)-2024. С. 151 – 160
6. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупаєвої А.А. – К.: ТОВ ВПЦ «Літопис –ХХ», 2010.